

Potsdamer Platz Berlin

Swalmen , 15 april 2014

Projectplan met verzoek tot ondersteuning van het plan zodat wij in de bespreking met het bestuur van de Stad Berlijn sterker staan om het onder punt 4b beschrevene tot uitvoering te kunnen brengen.

1. Wat is ons doel?

Op 9 november 2014 is het 25 jaar geleden dat de Berlijnse Muur is gevallen. Vooruitkijkend op deze gebeurtenis willen we in oktober 2014 in Nederland een aantal bijeenkomsten op middelbare scholen organiseren met ooggetuigen uit Oost- en West Berlijn. We mogen niet vergeten wat zich, met name in de voormalige DDR, rond de tweedeling heeft afgespeeld en willen dat bij monde van ooggetuigen overbrengen aan met name scholieren en volwassenen.

Wij willen de scholieren duidelijk maken dat leven in vrijheid niet vanzelfsprekend is en dat we moeten blijven werken aan het behouden van onze vrijheid.

2. Wie zijn wij?

Huub Dahmen

Mijn naam is Huub Dahmen en ik ben werkzaam binnen een team van docenten en verzorg het maatschappijvak Economie. Momenteel werk ik twaalf jaar aan de vmbo-Jenaplanschool BC Broekhin, waar ik mij inzet voor de begeleiding en opvoeding van leerlingen tussen twaalf en zestien jaar. Vanwege mijn maatschappelijke en politieke betrokkenheid vind ik het belangrijk om het verleden en het heden met elkaar te verbinden en dit aan jonge mensen over te dragen. Dit is dan ook mijn belangrijkste motivatie om aan deze werkgroep deel te nemen. De betekenis van de val van "De Muur" is vandaag de dag nog steeds een actueel thema.

Nick Meulenberg

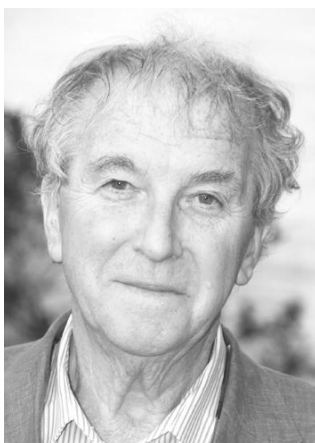
Mijn naam is Nick Meulenberg en ik ben 22 jaar oud. In September 2013 ben in afgestudeerd als geschiedenisdocent tweedegraads. In het kader van mijn opleiding heb ik twee jaren stage gelopen op BC Broekhin in Reuver. Hier kwam ik ook in contact met Jacques Obers en zijn passie voor Berlijn. Geschiedenis is voor mij al een venster naar het verleden. We bekijken het op onze eigen manier en proberen er zo onze lessen uit te trekken en door te geven aan de volgende generatie. Dit project is voor mij een uitgelezen kans om zelf meer te weten te komen over de Berlijnse muur en ook om deze kennis weer door te geven aan anderen.

Eugène Verhagen

Mijn naam is Eugene Verhagen, Science docent vmbo-school BC Broekhin Jenaplan Swalmen Reuver. Milieukundige - Biologische achtergrond. Affiniteit met onderwijs dat in verbinding staat met de omgeving. Betrokken bij NME (natuur- en milieueducatie) onderwijs Gemeente Beesel.

Frenne Obers

Mijn naam is Frenne Obers, voormalig medewerker van Océ, inmiddels 14 jaar gepensioneerd. Tijdens het begin van de opbouw van de Berlijnse Muur - dit was bijna aan het eind van mijn militaire dienstplichtperiode - , werd mij plotseling één maand extra dienstplicht opgelegd. Verhoogd paraat, met scherpe munitie, gestationeerd op de Lünenburgerheide in Noord Duitsland.

Tijdens het bestaan van de Muur heb ik nadien, tijdens een bezoek aan West- én Oost-Berlijn, ook persoonlijk ervaren welk een verpletterende indruk deze muur maakte op de Berlijnse samenleving en bezoekers van de stad Berlijn.

Dat verklaart wellicht mijn bijzondere aandacht voor de geschiedenis van de Berlijnse muur en mijn wens dit gebeuren niet geheel in de vergetelheid te laten verdwijnen. Mijn medewerking aan de fotodocumentatie van de Berlijnse Muur door de jaren heen door mijn broer Jacques heeft mij daartoe een waardevolle gelegenheid geboden.

Jacques Obers - Initiatiefnemer Project.

In 1987 maakte ik een reis naar Berlijn om kennis te nemen van de Berlijnse Muur, die gebouwd werd in het jaar dat ik 10 jaar oud was.

Als kind maakte deze gebeurtenis een grote indruk op mij. Als docent aan de Jenaplanschool BC Broekhin, nu in de leeftijd van 63 jaar, met nog steeds een passie voor fotografie, ben ik gedreven om voor de schoolgaande jeugd, voor zo ver mogelijk, de zaken aanschouwelijk te maken. Het beeld dat ik vanuit een

uitkijkplatform had, toen ik over de muur aan de westzijde richting het oosten keek, maakte op mij een onuitwisbare indruk. Vanaf deze plek op de Potsdamer Platz, dat ooit het drukste plein van Europa was, wierpen na de bouw van de muur jaarlijks miljoenen mensen een blik op deze afgesloten zone achter het IJzeren Gordijn. Ik maakte van dit afschrikwekkende tafereel een panoramafoto door een aantal naast elkaar opgenomen beelden aan elkaar te monteren. (zie foto op blz.4)

Nadat op 9 november 1989 op die plek de muur geopend werd, wilde ik precies op dezelfde plaats als in 1987 mijn camera in stelling brengen. Het bezoekersplatform dat mij een paar jaar eerder zo'n ruime blik over de Muur gunde, was echter verdwenen. Geholpen door mijn broer Frenne kon ik, na de nodige bemoeienis om vergunning ervoor te krijgen, met een steiger vanaf de openbare weg de tweede opname maken. Dat was gelijk wereldnieuws op posterformaat.

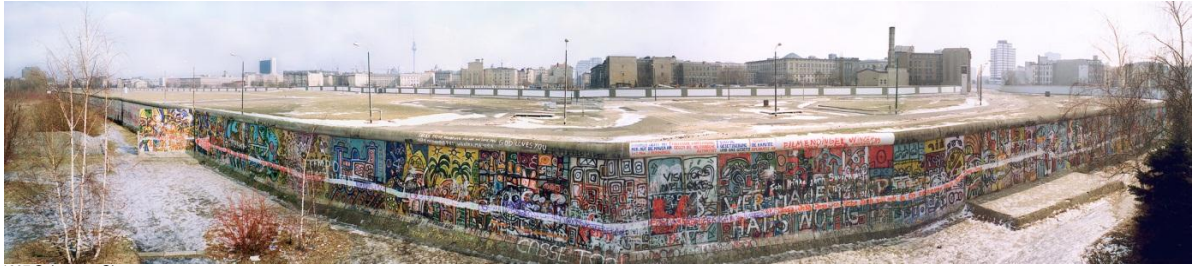
Na die tijd heb ik me samen met mijn broer Frenne ingezet om de veranderingen op de Potsdamer Platz, met name vanaf dat ene punt waar het voormalige uitzichtplatform stond, levendig te houden.

Met een dienstverband van 35 jaar in het onderwijs als docent techniek/informatiekunde wil ik bij mijn pensioengerechtigde leeftijd binnenkort een blijvende herinnering achterlaten aan o.a. de schoolgaande jeugd in Nederland en Duitsland.

Dit wil ik doen door bij de herdenking van de 25-jarige val van de muur een drieluik te actualiseren door een nieuwe panoramafoto te maken en te laten opnemen in digitaal lesmateriaal voor het onderwijs.

Hiermee probeer ik een bijdrage te leveren aan 'het niet mogen vergeten hoe het beeld was van dit verscheurde leven tussen oost en west' met name op de Potsdamer Platz in Berlijn.

Tevens is hiermee een antwoord gegeven op de vraag die bijna alle bezoekers van de Potsdamer Platz zich stellen: "Wo war die Mauer"?

1987 © Jacques Obers

1990 © Jacques Obers

2009 © Jacques Obers

De Muur in 1987-1990-2009

In een brief rond juli 1990 stelden de broers Obers Bondskanselier Helmut Kohl voor, om hem persoonlijk deze historische beelden aan te bieden.

Het antwoord dat de broers Obers mochten ontvangen van Dr. Grundelach namens de Bondskanselier was een grote stimulans om de ontwikkelingen op de Potsdamer Platz te blijven volgen.

BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
DER BUNDESKANZLER
STELLVERTRETENDER LEITER
DES KANZLERBÜROS

5306 Bonn 1, den 12. September 1991
Postfach
Fernruf (0228) 56 ...
oder 561 (Vermittlung)

Herrn
F. J. Obers
Herragdom Gelve Singel 19
6071 XM Swalmen
Niederlande

Sehr geehrter Herr Obers,

der Bundeskanzler hat mich gebeten, Ihnen und Ihrem Bruder für Ihr Schreiben vom 22. August 1991 sehr herzlich zu danken. Ebenso dankt er Ihnen für Ihr freundliches Angebot, Ihnen das Original Ihrer Kombination aus zwei Panoramabildern des Potsdamer Platzes zu Berlin aus dem Jahre 1987 und 1990 zur Verfügung zu stellen.

Mit dieser Fotokombination ist Ihnen in der Tat ein bemerkenswertes Dokument der großen Veränderung gelungen, die unser Land und Berlin erleben durfte. Die Originalität der künstlerischen Mittel macht das Werk für den Betrachter besonders eindrucksvoll.

Deelkopie van de brief van de Bondskanselier.

Ook was de brief van Herr. Hanns Peter Nerger van Berlin Tourismus Marketing GmbH in 1999 een grote ondersteuning bij de uitvoering van het documenteren van de ontwikkelingen van de Potsdamer Platz.

Am Karlsbad 11
D-10785 Berlin
Tel (030) 26 47 48-0
Fax (030) 26 47 48-99

Reservierung
Tel (030) 25 00 25
Fax (030) 25 00 24 24

Internet
<http://www.berlin.de>

Berlin, 14. Mai 1999

Der Fotograf, Herr J.H. Obers, Fotografie Jacques Obers, Beeselseweg 46c, 6071 PM Swalmen - Niederlande beabsichtigt im Rahmen einer historischen Dokumentation Aufnahmen des Potsdamer Platzes zu machen.

Die Berlin Tourismus Marketing GmbH sieht im Rahmen ihrer originären Aufgabenstellung die Maßnahme als Ergänzung zu ihren eigenen Aktivitäten. Sie begrüßt daher das von Herrn Obers zu realisierende Vorhaben.

Vor diesem Hintergrund wäre ich Ihnen außerordentlich dankbar, wenn Sie das Anliegen des Fotografen unterstützen würden.

Hanns Peter Nerger

3. Waarom willen wij ons doel bereiken?

De Duitse president Christian Wulff sprak drie jaar geleden tijdens de vijftigjarige herdenking van de bouw van de muur de volgende woorden:

"Het onrecht dat de muur heeft veroorzaakt herinnert eraan eenieder die vecht voor vrijheid, democratie en mensenrechten niet in de steek te laten. Het verlangt van ons dat we ervoor zorgen dat de geschiedenis zich niet herhaalt." De president stelde ook dat de Muur geschiedenis is, maar niet mag worden vergeten. "Het is onze verantwoordelijkheid de herinnering levend te houden en door te geven aan de volgende generaties."

Deze mening delen wij ook en wij voelen ons geroepen om aan dit verzoek gehoor te geven, temeer omdat wij in het onderwijs werkzaam zijn en deze boodschap kunnen doorgeven aan onze scholieren.

4. Hoe willen wij ons doel bereiken?

a. Door het naar Nederland halen van zogenaamde “Zeitzeugen” die thans op hoge leeftijd hun verhaal nog willen vertellen aan de schoolgaande jeugd en hun ouders. Verhalen vastleggen over de bouw van de muur, de val van de muur of over hun betrokkenheid bij een of meerdere gelukke of mislukte vluchtpogingen uit de DDR.

b. Door op een specifieke plaats op de Potsdamer Platz een herkenningspunt aan te brengen in de vorm van een QR-code (Quick Respons), een lichtbak of een permanent bord met de panoramafoto's.

De plaats waar het uitkijkplatform stond, waar miljoenen mensen een uitzicht hadden op de zo gehate door twee muren ingesloten “Todesstreifen”, is daarmee aangeduid.

Bezoekers kunnen zich op die plek b.v. door het “lezen” van een QR Code heel snel een beeld vormen waar de muur,

met name op de Potsdamer Platz, heeft gestaan.

De veelgestelde vraag: “Wo stand die Mauer?” kan op deze plek dan snel beantwoord worden.

Onze eigen voorkeur gaat naar een tegel in het trottoir met daarop een QR-code. Maar ook andere alternatieven, zoals hierboven beschreven, zijn bespreekbaar.

c. Door lesmateriaal te ontwikkelen waarbij de leerlingen kennis kunnen nemen van de historische betekenis van de inhoud van het getoonde beeld met de QR-code. Dit lesmateriaal willen we digitaal aanbieden via internet.

5. Wanneer en waar ?

- We willen de gasten (Zeitzeugen) uit Berlijn in oktober van dit jaar, kort vóór de herdenking van 25 jaar val van de Berlijnse muur op 9 november 2014, ontvangen. Op enkele scholen van SOML(Stichting Onderwijs Midden Limburg) willen we deze gasten hun verhaal laten vertellen.
- We willen rond de datum van 9 november 2014 het digitale lesmateriaal beschikbaar stellen voor het onderwijs via internet.
- We zouden graag rond de datum van 9 november 2014 het herkenningspunt (QR-code) in het trottoir door het stadsbestuur van Berlijn willen laten aanbrengen. (4b)

6. Waarom wenden we ons met dit verzoek tot u?

Bij de onderhandelingen met het bestuur van de stad Berlijn zou u, middels het ondersteunen van ons plan, een positieve bijdrage kunnen leveren om het stadsbestuur te overtuigen van het belang en de zin van de uitvoering van hetgeen onder punt 4b genoemd is.

De lijst van hierna genoemde personen is tot stand gekomen op grond van contacten uit het verleden en het heden. Daaruit is ons uw interesse en verbondenheid met het onderwerp gebleken.

7. Wat verwachten wij van u?

Dat u ons projectplan wat betreft punt 4b zou willen ondersteunen.

Zo ja, dat we uw naam in de aanbevelingsbrief naar het bestuur van de stad Berlijn mogen opnemen eventueel met plaatsing van uw foto.

Naar wens kunt u tevens een korte toelichting op uw mening geven.

Lijst van personen die we benaderd hebben met het verzoek om deel uit te maken van het comité van aanbeveling en het plan inmiddels ondersteunen.

- **Mr. Peter van Heemst** is een Nederlands politicus. Hij was in de periode van 1991 tot 2006 lid van de Tweede Kamer voor de Partij van de Arbeid. Was raadslid voor de PvdA in de gemeenteraad van de gemeente Rotterdam.
- **Drs. Martijn van Helvert** was bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2012 kandidaat voor het CDA. Hij is fractievoorzitter van het CDA in Provinciale Staten van Limburg en was onder meer persoonlijk medewerker van een gedeputeerde, gemeenteraadslid en campagneleider van het CDA in Limburg. Hij is beleidsmedewerker van de gemeente Heerlen. Leraar Geschiedenis en Antieke Cultuur, Trevianum Scholengroep te Sittard (2002-2007)
- **Dhr. Jan van der Varst** was voormalig voorzitter Centrale Directie Scholengroep Roermond waaronder BC Broekhin Swalmen/Reuver.
- **Drs. Philippe Remarque** is sinds 1 juli 2010 hoofdredacteur van *de Volkskrant*. Remarque werkt sinds 1996 voor *de Volkskrant*. Was eerder onder meer als correspondent in Moskou, Berlijn en in Washington D.C. werkzaam. Schrijver van o.a. het boek "Boze geesten van Berlijn".
- **De Nederlandse Ambassade in Berlijn** .
- **Dhr. Theo Jongedijk** voormalig verslaggever van het dagblad de Telegraaf in Berlijn. Schrijver van o.a. het boek 'Onthullingen van een nieuwsjager'.

- **Dhr. Wiel Verlinden** was als regisseur bij WDR en Sender Freies Berlin betrokken bij de live uitzending "Als plötzlich alles anders wurde" in 1999 in Berlijn ter gelegenheid van 10 jaar val van de muur. Aanwezig daarbij waren Mr. George Bush, Mr. Michail Gorbatsjov, voormalig bondskanselier Hr. Helmut Kohl en toenmalig bondskanselier Gerhard Schröder.
- **Drs. Mirjam Dorgelo** sloot in 2012 Cum Laude de master 'Social and Cultural Anthropology' aan de Vrije Universiteit af met haar scriptie '(Un)Locked Lives: Practices of Place, Memory and Belonging at Gedenkstätte Berlin-Hohenschönhausen'.
- **Dhr. Justinian Jampol** Director/Founder Wende Museum. The museum is a collections-based research and education institute that preserves Cold War artifacts and history, making resources available to scholars and applying historical lessons of the past to the present. Culver City, California USA.
- **Generatie 89.** Nederlandse studenten voor taal en cultuur aan de universiteit te Utrecht maakten in 2009 ter gelegenheid van 20 jaar val van de muur een fietstocht langs de Berlijnse Muur. Hierbij werden ze begeleid door de huidige minister van buitenlandse zaken **Drs. Frans Timmermans** en de burgemeester van Berlijn, Dhr. Klaus Wowereit.
- **Mevr. Katharina Dreger** Berlin Tourismus Marketing, Head of Press & Public Relations
- **Dhr. Sascha Möbius** Directie Gedenkstätte Deutsche Teilung Marienborn aan de BAB 2A richting Berlijn (Bundesautobahn)
- **Dr. Hubertus Knabe** Directie Gedenkstätte Berlin-Hohenschönhausen.
- **Dhr. Wieland Giebel** Directie van Berlin Story, bekende boekhandel uitgeverij in Berlijn.
- **Bestuur Rotary Club Reuver** Meerlebroek (Nederland)
- **Bestuur Rotary Club Bornheim** (Duitsland).
- **Dhr. Klaus-Dieter Jurk** Historiker vom Arbeitskreis Geschichtsräume der sich seit 35 Jahren intensiv mit den Bunkeranlagen in der Gegend vom Potsdamer Platz beschäftigte.

- **Dhr. Jürgen Litfin** broer van Gunter Litfin en het eerste dodelijke slachtoffer aan de Berlijnse muur.
- **Dhr. Hettler en Dhr. Lange** Deze voormalige bewoners uit D.D.R. hebben vlak na de val van de muur de z.g.n Todesstreifen met de Stasi barakken langs de rivier de Spree in Kleinmachnow gekocht en er een camping / hotel van gemaakt.
- **Dhr. Erich Stanke** initiatiefnemer voor behoud van muurresten omgeving Potsdamer Platz en de enigste overgebleven "Beobachtungsturm" aan de Erna Bergerstrasse in Berlijn.
- **Mevr Drs. Marjolijn van der Kolk** Nederlandse van geboorte en woonachtig in Berlijn, runt een prachtige Berlijn-Blog met meer dan 50.000 unieke bezoekers per maand. Regelmatig voorzien van tips, weetjes, foto's over en uit Berlijn.
- **Dhr. Hartmut Richter** vluchtte in 1966 door het Teltowkanal van de DDR naar West-Berlijn. Tot 1975 hielp hij 33 personen te vluchten naar west Berlijn. In maart 1975 werd hij aan de grensovergang Berlijn-Drewitz gevangen genomen en in de DDR tot 15 jaar gevangenisstraf veroordeeld. In oktober 1980 kocht de Bondsrepubliek Duitsland hem vrij. Vanaf 1999 verzorgt hij rondleidingen in de Gedenkstätte Berlin-Hohenschönhausen.
- **Dhr. Rudolf Meister** gevlucht door de bekende "Tunnel 57". Heeft medewerking verleend aan de audio-tour van Kai-Uwe Kohlschmidt voor Berliner Unterwelten.
- **Dhr. Jörg Moser Metius** Geschäftsführer der Berlin Wall Exhibition UG, voorvechter voor behoud van de enigste overgebleven "Beobachtungsturm" aan de Erna Bergerstrasse in Berlin. Winnaar van de "Silver Berlin Bear" tijdens de Berlinale in 1980 voor de documentaire The Berlin Kroll Opera House.

Dhr.Hartmut Richter, Dhr.Rudolf Meister en Dhr.Joachim Neumann, Dhr.Hubert Hohlbein en Dhr.Ralph Kabisch zijn genodigd om als Zeitzeugen in Nederland hun verhaal te komen vertellen. Allen hebben toegezegd graag aanwezig te willen zijn, waarvoor nu reeds onze hartelijke dank.

Team Potsdamer Platz Berlin

Huub Dahmen

Nick Meulenberg

Eugène Verhagen

Frenne Obers

Jacques Obers